

Introducció

Josep Jané Solà

Catedràtic de política econòmica

Expresident de la Societat Catalana d'Economia

Molt Honorable President del Parlament de Catalunya, distingides autoritats i ponents de l'acte d'avui, senyores i senyors. Hem arribat al darrer dels quatre actes en que hem dividit el cicle d'homenatge a Laureà Figuerola. El primer acte comprèn el seu període més *calafi*, dedicat, doncs, al que podem anomenar les *arrels* de l'insigne personatge; el segon, des que, amb la seva família, es trasllada a Barcelona quan tenia set anys i que abasta el llarg i fructífer període de la seva *formació*, tant pel que fa als estudis primaris i secundaris com als universitaris als Estudis Generals d'aquesta ciutat, dependent de la Universitat de Cervera, i a la Universitat de Madrid, però no tan sols en l'aspecte educatiu sinó també en el de formació en les no sempre fàcils tasques polítiques i professionals; el tercer acte aplega el mig segle de la seva, diguem-ne, *plenitud*: cinquanta anys passats a Madrid, durant els quals va desenvolupar multitud d'activitats polítiques, econòmiques, socials i professionals i va exercir múltiples càrrecs de responsabilitat i representació. Però, si bé fins aquí els tres actes esmentats cobrien cronològicament la seva vida (per això han tingut lloc a Calaf, Barcelona i Madrid, respectivament i com era natural), mancava una última trobada per *fer-li justícia des de la Ciutat Comtal*, ja que, des de la perspectiva actual despulada de tota virulència posicional, està comprovat que es va sentir sempre profundament arrelat a la seva terra i va fer tot el possible per Catalunya i, en concret, per la seva capital, Barcelona, encara que el seu entorn i la seva figura havien aixecat aquí molts, però molts, rebuigs i pocs reconeixements.

D'aquí ve el títol de la trobada d'avui, un quart acte que es titula de *desgreuge i reconeixement*. I encara més valor té fer aquest acte en la pròpia seu del Foment del Treball Nacional, una entitat que, en el seu temps, agrupava els empresaris catalans que van combatre Figuerola políticament, però també personalment, fent caure sobre ell l'injust estigma que era un enemic de Catalunya. Per això, quan va morir i les seves despulles van ser traslladades al cementiri de Girona, on era enterrada la seva esposa (i on, per cert, encara avui ell no té cap signe extern d'identificació),¹ es van pa-

1. Això ha estat solucionat quan es publiquen aquestes intervencions gràcies, precisament, al ressò de l'homenatge del que aquest llibre en deixa testimoni escrit. En efecte, el 28 de febrer de

rar a Barcelona sense rebre cap honor al qual s'havia fet creditor en vida, per la integritat de les seves idees, per l'enteresa veritablement catalana amb que les va sostenir, per l'honradesa pública i privada, que va ser un dels seus distintius i, finalment, per alguns beneficis d'importància que d'ell va rebre Barcelona, segons va remarcar l'insigne periodista i catalanista Josep Roca i Roca en l'escrit de necrologia que va publicar a *La Vanguardia* el 9 de març de 1903, pocs dies després de la seva mort.

Per què desgreuge?

De tots és sabut que Figuerola després d'abraçar la doctrina del *prohibicionisme* apresada, als dinou anys, del seu mestre iniciàtic, l'exclaustrat Eudald Jaumeandreu (tan bé estudiat, per cert, pel sempre recordat Ernest Lluch), es va passar al *proteccionisme* per acabar essent titllat de, com qui diu, diabòlic *lliurecanvista*, sobretot pels industrials catalans. Avui les coses han canviat. El temps li han donat plenament tota la raó. Que el lliure canvi i el comerç internacional són motors del progrés no en dubte avui ningú. Els senyors Negre i Rosell, representants màxims de l'empresariat català actual, ens en parlaran.

I per què reconeixement?

Deixin-me resumir, a partir de la nota necrològica abans esmentada, textualment: "Precisamente, a bien poca distancia de la estación del ferrocarril donde permaneció parado el vagón fúnebre, florecen dos de las concesiones que, ocupando el señor Figuerola el ministerio de hacienda, hicieron a nuestra ciudad y que más han contribuido a su prosperidad y desarrollo: a un lado el Parque de la Ciudadela y al otro, el puerto. En el derribo de la odiada fortaleza y la subsiguiente cesión a Barcelona de los terrenos resultantes, así como en la constitución de la Junta del Puerto, tuvo el señor Figuerola una intervención decisiva. A él y al general Prim debemos estarles eternamente reconocidos los barceloneses". Doncs aquest reconeixement arriba un pèl tard, però arriba avui.

Del tema del port ens en parlarà, naturalment, el senyor Tosas. El Sr. Clos ha excusat la seva assistència; per això, l'assumpte del Parc de la Ciu-

---

2002 va tenir lloc un acte a l'Ajuntament de Girona que, de la mà de la seva alcaldessa, Anna Pagan, havia decidit reparar l'oblit mitjançant la col·locació d'una placa com calia a la tomba en la qual reposen les seves despulles des de fa un segle.

tadella el deixo per més endavant.² Clourà l'acte el Sr. Rigol, convidat d'honor d'aquesta sessió i president de la mateixa. A tots els ponents i en especial als que avui ens acompanyen en aquesta taula (la presentació i currículums dels quals obvio perquè seria una ofensa a tots vostès fer-ho: són de sobres ben coneguts), els dono les més expressives gràcies pel seu esforç.

Tres fets que criden l'atenció

Però abans d'acabar, voldria encara traçar tres breus pinzellades amb referència a la pesseta i a l'euro.

- a) Que el temps del seu període de transició, pel que fa a la primera, va ser més curt que el del segon. Després de la seva instauració, la pesseta necessità només dos anys per a la seva, diguem-ne, implantació física en mans dels usuaris, els anys 1869 i 1870, mentre que ara l'euro n'ha necessitat tres, 1999, 2000 i 2001.
- b) Que en la implantació de l'euro se'ns ha dit repetidament que la cadència 1-2-5 de monedes i bitllets (1-2-5 cèntims, 10-20-50 cèntims, 1-2-5 euros, 10-20-50 euros, 100-200-500 euros) es deriva de sofisticats estudis matemàtics per optimitzar els canvis i la circulació i ús de la nova moneda. Doncs bé, quan hom observa el decret de 19 d'octubre de 1868, s'emporta l'agradabilíssima sorpresa que 130 anys abans els nostres avantpassats ja ho sabien, donat que la citada cadència 1-2-5 també es va utilitzar per la posada en marxa de la pesseta: Així s'encunyaren les següents sèries: 1-2-5 cèntims, 1-2-5 pessetes, 10-20-50 pessetes; naturalment, en aquella època no es va passar de 100 pessetes, ja que xifres més altes eren veritablement valors astronòmics.
- c) Que en ambdós casos el responsable de la implantació de la nova moneda ha estat un català. Si Laureà Figuerola fou el responsable –des de Madrid– de la posta en circulació de la pesseta, un altre català, Eugeni Domingo Solans, ha estat el responsable –des de Frankfurt– de la fabricació i, sobretot, de l'enorme esforç logístic de distribució de bitllets i monedes euro, canviant-los per tots i cadascun dels bitllets i

2. Com el lector ja haurà vist, per la seva importància el tracto en el pròleg d'aquesta publicació, pp. 29-32.

monedes nacionals substituïts. Una ingent tasca que, fins avui, ha estat un veritable encert; un èxit que es preveu que segueixi a partir del dia clau: l'1 de gener de 2002.

Dites aquestes, crec que no fútils *curiositats* finals, em plau cedir la paraula als ponents de la darrera sessió, tot agraïnt a tots vostès la seva assistència.